

Suomen audiovisuaalisen alan tuottajat - SATU ry kiittää mahdollisuudesta lausua otsikkoasiassa.

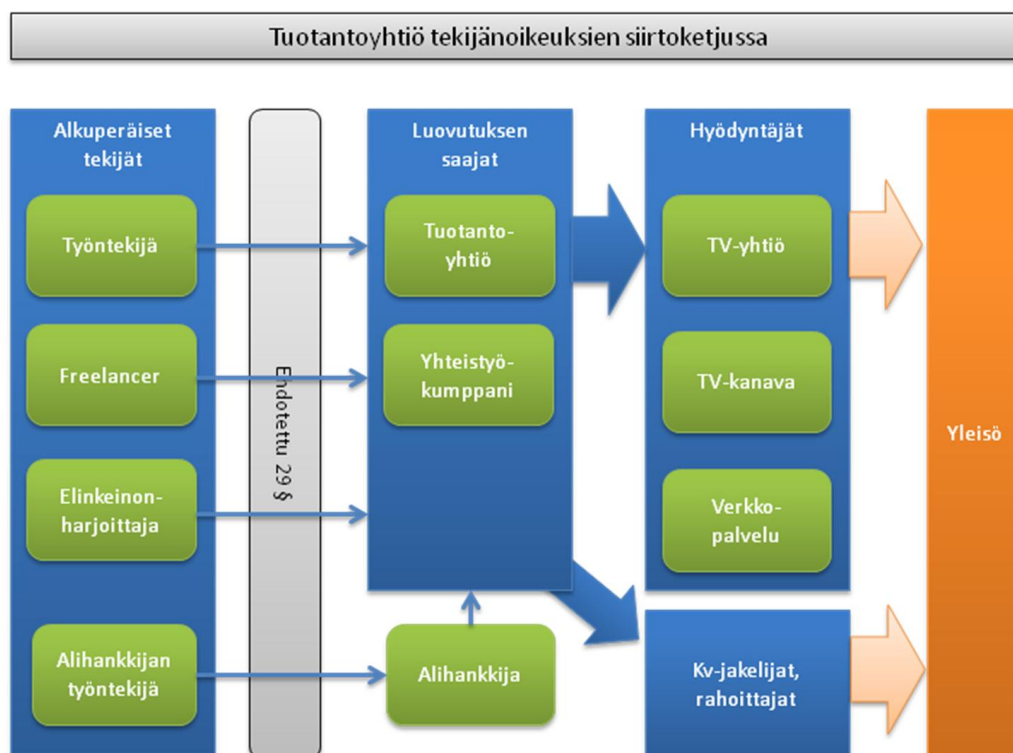
SATU ry edustaa lähes kaikkia riippumattomia tv-tuotantoyhtiöitä ja SATU y:n toiminnan pääpaino on näiden yhtiöiden liiketoiminnan ja toimintaedellytysten kasvattamisessa.

Toteamme yleisesti, että useilta tahoilta lausutut huomiot taustaselvityksen kapea-alaisuudesta ja toisaalta perusteluiden puuttuminen Tekijänoikeuslain muuttamisen tarpeellisuudesta ovat oikeat.

Keskitymme seuraavassa erityisesti Tekijänoikeuslain 29 §:ään ehdotettujen muutosten ongelmallisuuteen riippumattomien tuotantoyhtiöiden liiketoiminnan kannalta.

Alkuperäisen tekijän tekijänoikeuden luovutuksen saaja on joko tuotantoyhtiö (työsuhteiset ja freelancer- työntekijät sekä elinkeinonharjoittajat) tai alihankintayritys, joka myy henkilökuntansa työsuorituksia tuotantoyhtiöille. Näiden osapuolten välillä markkinaehdoilla toimiva sopimusvapaus toimii pääsääntöisesti tällä hetkellä hyvin. Markkinaehdot ottavat huomioon vallitsevat olosuhteet luovutuksen saajan (tuotantoyhtiö) ja hyödyntäjän (tv-yhtiö) välillä. Nämä ehdot eivät aina tunnu kohtuullisilta, mutta uskomme, että kaupalliset hyödyntäjät hankkivat vain tarvittavat oikeudet, jotta ohjelmat tavoittavat kohderyhmänsä mahdollisimman laajasti ja liiketoiminta on kannattavaa kaikille. Vain se kannustaa hankkimaan lisää ohjelmia tuotantoyhtiöiltä ja tuo työtä tuotantoyhtiön työntekijöille ja alihankkijoille.

Alla olevassa kuvassa havainnollistetaan niitä osapuolia, joihin ehdotettu lakimuutos vaikuttaa ja toisaalta esitellään nekin osapuolet, joiden toiminnan vaikutus jätetään kokonaan huomioimatta.

Tuotantoyhtiöiden liiketoiminta on lähes yksinomaan tv-yhtiöiden ostokäyttäytymisen varassa. Voidaan kohtuudella todeta, että tuotantoyhtiöt ovat verrattain heikossa asemassa neuvotellessaan tv-yhtiöiden kanssa tv-ohjelmien hyödyntämissopimuksista, ellei kaupan kohteena ole kansainvälinen menestysformaatti ja jolloin osa tekijyydestä on myös ulkomailla. Uuden kotimaista luovuutta ja tekijyyttä olevan ohjelman hankkiminen on tv-yhtiölle valtava riski, koska sitä ei voi nähdä valmiina ostopäätöstä tehtäessä, eikä siitä ole olemassa menestyslukuja ulkomailla. Riskiä voi pienentää jos hinta on kohtuullinen ja sillä siirtyy laajat oikeudet kaupallistaa ohjelmaa monikanavaisesti. Uuden ohjelman tuottaminen on iso riski myös tuotantoyhtiölle. Ne rahoittavat tuotekehityksen omista varoistaan ja vain pieni osa ohjelmaideoista ja piloteista saadaan myytyä tv-kanaville ja niistä vain osasta syntyy menestystarinoita.

Tuotantoyhtiöillä ei ole mahdollisuutta vaikuttaa hyödyntäjien päätöksiin sijoitella ohjelmia ohjelma-karttoihin ja palveluihin, ei myöskään siihen minkälaisella markkinointipanostuksella ohjelmia markkinoidaan sekä kotimaiselle yleisölle että kansainvälisen levittäjän/agentin kyseessä ollen kansainvälisen jakelun järjestämiseksi. Nämä kaikki vaikuttavat onnistuneen toteutuksen lisäksi tv-ohjelmien menestymiseen. Tässä yhteydessä on vaikea ymmärtää miten tulitisiin arvioimaan tuotantoyhtiöiden osalta sitä, ovatko ne tekijänoikeuden luovutuksen saajina kohtuullisessa ajassa hyödyntäneet saamaansa oikeutta? Tarkoittaisiko se mahdollisesti sitä laajuutta, jolla ovat oikeuksia tekijöiltä itselleen hankkineet ja eteenpäin siirtäneet ja mitä enemmän hankittu ja siirretty sen paremmin kohtuullisessa ajassa on hyödynnetty? Nykyisen sopimuskäytännön mukaisesti tv-yhtiöt hankkivat laajasti ja osin myös tarkasti määrittelemättömiä oikeuksia, mutta eivät sitoudu niitä käyttämään hankkimassaan laajuudessa. Voisiko tätä hyödyntämättä jättämistä tulkita jatkossa niin, että tekijällä on oikeus saada hyvitystä tuotantoyhtiöltä käyttämättä jääneistä oikeuksista?

Tuotantoyhtiöiden ja näiden alihankkijoiden asema tekijänoikeuden luovutuksen saajana ja siten mahdollisen kohtuullistamismenettelyn maksajana on näin pienellä ja samalla vain muutaman ison hyödyntäjän markkinoilla sangen haastava.

Ehdotetut Tekijänoikeuslain 29 § muutokset, jotka madaltavat kohtuullisuuden soveltamiskynnystä ja tuovat siihen uusia kriteerejä, luovat lisää epävarmuutta ja hidastavat alan kehittymistä.

Ehdotamme siksi 29 § 2 momenttia muutettavaksi seuraavasti:

Kohtuuttomuutta arvioitaessa on otettava huomioon sopimuksen koko sisältö, osapuolten asema, sopimusta tehtäessä ja sen jälkeen vallinneet olosuhteet sekä muut seikat. Lisäksi voidaan huomioida onko:

- 1) *pois*
- 2) *tekijänoikeuden luovutuksen saaja ilman pätevää syytä jättänyt hyödyntämättä saamiaan oikeuksia kohtuullisessa ajassa,*
- 3) *tekijän luovutuksesta saama korvaus ilmeisessä epäsuhdassa sopijapuolten riskinjako, tekijänoikeuden tuottamaan taloudelliseen hyötyyn, ja alalla yleisesti maksettaviin korvauksiin,*
- 4) *pois*

Kolmannesta momentista pyydämme poistamaan kohdan, että se voidaan määrätä raukeamaan.

Jos luovutus palautuisi suurelle joukolle tekijöitä on täysin selvää, että syntyy tilanne, jossa myöskään kukaan yksittäinen tekijä ei monien tekijöiden osista muodostuneesta ohjelmasta saa mitään hyötyä. Tuottajalla tulee olla hallinnassaan kaikki oikeudet edelleen myytäväksi tai tv-tuotantoja tai muita uusia sisällöntuotannon muotoja ei enää tule.

Kunnioitavasti,

Helsingissä 14.4.2014

Suomen audiovisuaalisen alan tuottajat - SATU ry, Stiina Laakso